

A. Bak Péter

Művészcsaládok IX.

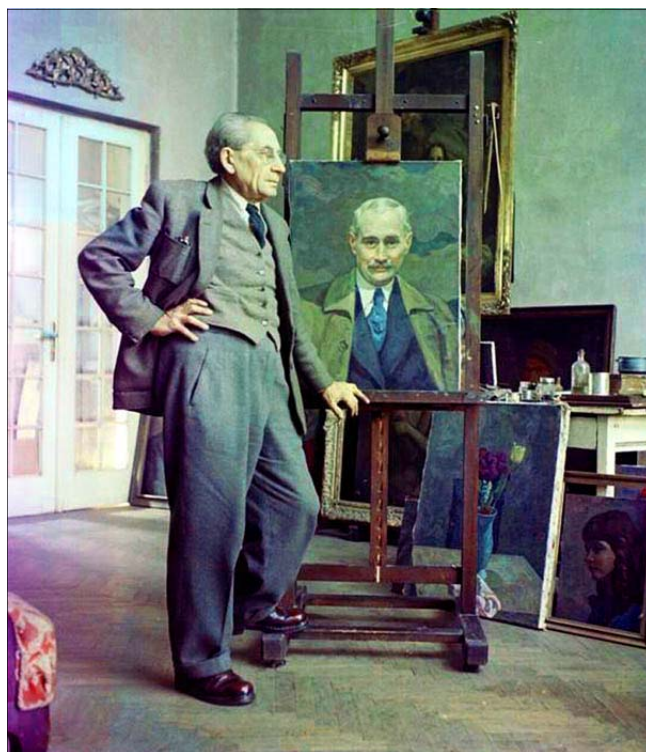
Gábor Móric (1889–1987) festőművész és családja:
Szabó Iván, Szabó Gábor

Gábor Móric (Kisújszállás, 1889. március 20. – Budapest, 1986. szeptember 12.) festőművész életsora magába ölelte a XX. századot. Rendkívül sugalló erejű elbeszélője volt múltunknak. Klasszikus iskolázottságú, visszafogott színvilágú, realista arcképeket – köztük magyar és külföldi közéleti személyeket –, valamint virágcsendéleteket, tájképeket, enteriőröket, egyházi témájú képeket festett, üvegfestményeket készített. Elmélyült megfigyelésről tanúskodnak színgazdag csendéletei, miniatúrjai. A budapesti Iparrajz Iskolában Kölber Dezső (1874–1945) és Vesztróczy Manó (1875–1955) tanítványa volt. 1906–1907 között járt a Magyar Királyi Képzőművészeti Főiskolára. Mesterei: Székely Bertalan (1835–1910), Balló Ede (1859–1936), Ferenczy Károly (1862–1917) és Szinyei Merse Pál (1845–1920) voltak. 1907–1908 között a párizsi École des Beaux-Arts hallgatója volt, ahol Fernand Cormonnál tanult. Párizsi tartózkodása után az USA-ban és Hollandiában dolgozott portréfestőként. Járt Olaszországban, Ausztriában, Németországban, Belgiumban. 1913-ban tért haza, haláláig Budapesten a Százados úti Művésztelepen élt. 1945–48 között a Magyar Iparművészeti Főiskola tanára volt. Tagja volt a Cennini Társaságnak, a Céhbelieknek, a Magyar Arcképfestők Társaságának és a Munkácsy Céhnek. 1979-ben a Munka Érdemrend arany fokozata kitüntetését, 1981-ben a SZOT-díjat vehette át. Élete utolsó éveiben érmekeket is alkotott.

Csoportos kiállításai (válogatás): 1926-tól a Cennini Társaság Kiállításai, Nemzeti Szalon (Budapest), 1926-tól a Céhbeliek Kiállításai, Nemzeti Szalon (Budapest), 1934-től a Munkácsy Céh Kiállításai, Ernst Múzeum (Budapest), 1944 – Magyar Művészet 50 éve, Fővárosi Képtár (Budapest), 1948 – Rippl-Rónai József Társaság Kiállítása, Nemzeti Szalon 1950-től a Magyar Képzőművészeti Kiállítások, Múcsarnok (Budapest), 1952 – Arckép Kiállítás, Ernst Múzeum (Budapest), 1955 – Képzőművészetünk Tíz Éve, Múcsarnok (Budapest), 1955-től az Őszi Tárlatok, Tornyai János Múzeum (Hódmezővásárhely), 1957 – Tavaszi Tárlat, Múcsarnok (Budapest), 1965 – A Százados úti Művésztelep 50 éve, Magyar Nemzeti Galéria (Budapest), 1975 – Jubileumi Képzőművészeti Kiállítás, Múcsarnok (Budapest), 1979 – Hódmezővásárhelyi Őszi Tárlatok Negyedszázados Jubileuma Alkalmából Rendezett Retrospektív

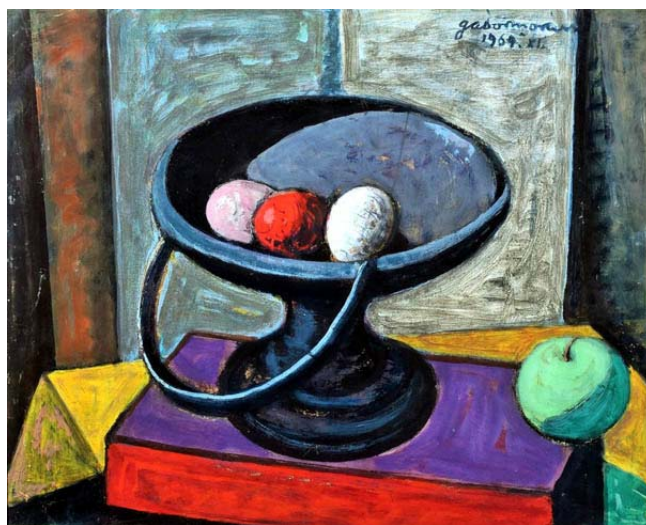
Kiállítás, Múcsarnok (Budapest), 1983-tól az Országos Éremművészeti Biennálék, Lábasház (Sopron). 1984 – Országos Képzőművészeti Kiállítás '84, Múcsarnok (Budapest).

Egyéni kiállításai (válogatás): 1932 – Amszterdam, London; 1938 – Amszterdam és

Gábor Móric a műtermében

más városok; 1961 – Tornyai János Múzeum (Hódmezővásárhely); 1962 – Csók Galéria, Fészek Klub (Budapest); 1964 – Tornyai János Múzeum (Hódmezővásárhely); 1976 – Tornyai János Múzeum (Hódmezővásárhely); 1977, 1978 – Derkovits Terem (Budapest); 1979 – Csepel Galéria, Magyar Nemzeti Galéria (Budapest); 1984 – Tornyai János Múzeum

Gábor Móric: Asztali csendélet

(Hódmezővásárhely); 1986 – Déryné Művelődési Központ (Karcag).

Köztéri művei: Üveglakok (1931, Budapest, az OTI Székház tanácsterme)

Művei közgyűjteményekben: Fővárosi Képtár, Magyar Nemzeti Galéria, Petőfi Irodalmi Múzeum, Kiscelli Múzeum, Országos Színháztörténeti Múzeum, Bajor Gizi Színészmúzeum.

Legutóbb 2016 tavaszán rendezett a család emlékkiállítását a műveiből, a budapesti Fészek Művészklub Herman Lipót Termében. A kamaratárlatot Kádár János Miklós Munkácsy-díjas festőművész nyitotta meg. Magam is láttam a kis-méretű képeket bemutató tárlatot. A festészet a szín és vonal költeménye Gábor Móric művészetében. A festő a látott tárgyakat festői formává alakítja. Ez az átírt forma a festőben élt és él, csak alkalom – ürügy kell, hogy megnyilatkozhassék.

Gábor Móric festőművész bronz domborművét fia, Szabó Iván szobrászművész készítette. A Százados úti műteremlakás falán lett elhelyezve, ahol élt és dolgozott. Jelenleg az unoka, Szabó Gábor szobrászművész dolgozik a műteremben.

Szabó Iván (Budapest, 1913. július 1. – Budapest, 1998. február 11.) szobrászművész. Gábor Móric festőművész fia. 1933–1934 között a Közgazdasági Egyetemen, majd 1934–1939 között a Magyar Képzőművészeti Főiskolán tanult. Tanárai Kerényi Jenő (1908–1975), Bory Jenő (1879–1959), Tarr István (1910–1971) voltak. Mestere pedig Medgyessy Ferenc (1881–1958) volt, akinek a műtermében dolgozott. 1939-től lakott a budapesti Százados úti Művésztelepen. 1934-től a Szocialista Képzőművészek Csoportjának, 1942-től a Képzőművészek Új Társasága (KÚT) tagja. Aktívan táncolt, külföldre járt az 1930-as évektől. A Muharay, majd 1948-tól a Honvéd Népi Együttes vezetője, koreográfusa volt. 1949 és 1952 között a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége (MKISZ) főtitkára, majd elnökségi

Gábor Móric-emléktábla, Budapest VIII., Százados út 4.

tagja volt. 1950–1981 között a Magyar Képzőművészeti Főiskolán tanított. 1954-ben megalapította Mártélyon a főiskola telepét. 1954-től a Hódmezővásárhelyi Őszi Tárlatok szervezője volt, Almási Gy. Bélával együtt. 1982-ben és 1986-ban a Nyíregyháza-Sóstói, 1985-től a Mezőtúri Művésztelep munkájában vett részt. Tagja volt a Gulácsy Társaságnak. Elkötelezett művész. Már az 1930-as évek végén csatlakozott a népi írók törekvéseihez és a nemzeti szobrászat, festészet képviselőihez. Medgyessynél tanult meg az agyaggal, kővel dolgozni. Megtanulta az egészséges, a szép, a monumentális tiszteletét. Mint Medgyessy,

úgy ő is a paraszti szépségideált emelte fel művészetével. Új tartalmat adott a népművészet továbbélésének. A kő, a fa és a bronz mellett kedvelt anyaga a kerámia. Kerámiát Hódmezővásárhelyen kezdett készíteni (tálak, korsók). Mesélő kedvét és balladai tömörítő hajlamát egyaránt kifejezte fa-sztéléin. Gyakoriak táncbrázolásai, ló és lovas ábrázolásai. Maga is lovagolt, ismerte a két test együtthatását és ellenállását, valamint a dinamizmus lendületének kifejezését, a világos szerkesztést. Később egyre inkább a reneszánsz eszmény felé fordult, és ezzel Pátzay Pál (1896–1979) művészetével került rokonságba. Hat évtizedes pályája során műfaji és tematikai gazdagságra törekedett. Az érmészettel az 1960-as évektől foglalkozott intenzíven. Emléket állított eszményképeinek: Munkácsy Mihály (1844–1900), Tornyai János (1869–1936), Rudnay Gyula (1878–1957), növendékei érdeklődését is e téma felé fordította. Velük együtt vett részt a Nyíregyháza-Sóstói és a Mezőtúri Művésztelepen, ahol viaszveszejtési eljárással készítette érmeit és kisplasztikáit.

Önálló kiállításai (válogatás): 1941 – Múbarát; 1946 – Szabadszervezet I. Székház (Budapest); 1948 – Fényes Adolf Terem, Budapest (Szentiványi Lajossal); 1957 – Múcsarnok; 1965 – Déri Múzeum (Debrecen); 1967 – Múcsarnok, Móra Ferenc Múzeum (Szeged); 1968 –

Bécs; 1969 – Janus Pannonius Múzeum (Pécs); 1970 – Kulturális Kapcsolatok Intézete (Budapest); 1973 – Urbino, Málta; 1976 – Fővárosi Művelődési Ház; 1981 – Jósza András Múzeum (Nyíregyháza); 1983 – Vigadó Galéria (Budapest); 1985 – Tornyai János Múzeum (Hódmezővásárhely); 1991 – Gulácsy Galéria, Budapest (Bencze Lászlóval); 1993 – Ráday Múzeum (Kecskemét); 1996 – Déri Múzeum (Debrecen).

Csoportos kiállításai (válogatás):

1946 – Rippl-Rónai Társaság Kiállítása; Magyar Képzőművészekért (Budapest); 1948 – Stockholmi Magyar Kiállítás; Száz Magyar Művész Alkotásai (Fővárosi Képtár); Magyar Grafika 100 éve (Budapest); 1950-től – Magyar Képzőművészeti Kiállítások, Múcsarnok; 1954-től évente – Vásárhelyi Őszi Tárlatok, Tornyai János Múzeum (Hódmezővásárhely); 1966 – Magyar Szobrászat 1920–1945; A huszadik század magyar művészete, Csók István Képtár (Székesfehérvár); 1969, 1974, 1991 – II., IV., XII. Országos Kisplasztikai Biennále (Pécs); 1974-től – Balatoni Nyári Tárlatok; 1975 – III. Nemzetközi Szobrász Biennále (Budapest); Olasz ösztöndíjasok kiállítása (Perugia); 1976-tól – Szegedi Nyári Tárlatok; Debreceni Nyári Tárlatok; 1978 – Magyar Szobrászat, Múcsarnok; 1994 – FIDEM '94 (Budapest); 1997 – Pataky Galéria (Budapest).

Művei közgyűjteményekben: Déri Múzeum, Jósza András Múzeum, Magyar Nemzeti Galéria, Szombathelyi Képtár, Tornyai János Múzeum.

Díjai, elismerései: 1948 – Bolgár Népi Érdemrend; 1949, 1954 – Munkácsy Mihály-díj; 1956 – Tornyai-plakett; 1960 – Bartók-plakett; 1964 – SZOT-díj; 1967 – Érdemes Művész; 1970 – Kiváló Művész; 1973 – Római Ösztöndíj; 1981 – Szocialista Magyarországért Érdemrend, Hódmezővásárhely Városért.

Köztéri alkotásai: Centenárium emléktábla (kődombormű, 1948, Honvédelmi Minisztérium); Bolgár hősök emlékműve (1950, Harkányfürdő); Sportlovasnő (alumínium, 1954,

Kiskunhalas); Arab ló (bronz, 1956, Bábolna); Népi táncosok (alumínium, 1956, Népstadion); Gerelyes lány (bronz, 1958, Vasas pálya); Anya gyermekkel (mészkö, 1960, Hódmezővásárhely); Petőfi Sándor, Kinizsi Pál (utcanév táblák, 1960, Hódmezővásárhely); Petőfi (kő fülkeszobor,

Szabó Iván a műtermében

1961, Debrecen, Csokonai Színház); Leányalak (1962, Gödöllő, Ganz Áramszolgáltató); Fekvő nő (1962, Zalaegerszeg, Kórház); Kinizsi (lovasszobor, 1964, Nagyvácszony); Éneklő lány (1964, Kecskemét, Zenei Gimnázium); Leány almával (kő, 1964, Nyíracsad); Kétalakos kompozíció (1965, Kalocsa, autóbusz pályaudvar); Tavasz (ruskicai márvány, 1967, Budapest, Filmlabor); Babits Mihály (vörösmárvány portré, 1965, Budai Vár); Játszó csikók (bronz, 1971, Hódmezőv-

sárhely); Krúdy Gyula (relief, Várpalota); Kuruc (sztélé, 1967, Lébénymiklós); Budai Önkéntes Ezred Emlékműve (bronz dombormű, 1967, Vérmező); Írókázó nő (harashti mészkö, 1967, Pécsvárad, Gimnázium); Oláh Gábor (bronz emléktábla, 1968, Debrecen); Tinódi-emlékmű (bronz, 1970, Sárvár); Lenin (mészkö, 1970, Hódmezővásárhely, 1991-ben elmozdítva); Játszó csikók (bronz, 1971, Hódmezővásárhely); Játszó kecske (1971, Csepel); Penza emlékmű (1975, Békéscsaba); Rábai Miklós (mellszobor, 1976, Állami Népiegyüttes székháza); Kádár Béla (bronz portré, 1977, Budapest, Bródy Sándor utca); Bicínia (kő, 1980, Budapest, Bogdánffy utcai iskola); Medgyessy Ferenc (bronz emléktábla, 1981, Százados úti műterem); Kodály Zoltán és Bethlen Gábor (bronz reliefek, utcanév táblák, 1986, Nyíregyháza); Hont Ferenc, Réti József, Muharay Elemér Hadnagy László, Kittenberger Kálmán (síremlékek, 1970–1980 között, Farkasréti Temető); Térdeplő nő (ruskicai márvány, 1983, Budakeszi út 51.).

Szabó Gábor (Budapest, 1940. február 12.) szobrászművész. Szabó Iván szobrászművész fia, Gábor Móric festőművész unokája. 1958–1963 között járt a Magyar Képzőművészeti Főiskolára.

Mesterei Mikus Sándor (1903–1982) és Szabó Iván (1913–1998) voltak. 1971–1974 között Derkovits-ösztöndíjas volt. 1985-ben Római ösztöndíjat kapott. 1985-től 1986-ig SZOT-ösztöndíjban részesült. 1995-ben megkapta a Corvin érmet. 1962 óta kiállító művész. 1963–1968 között általános iskolában volt rajztanár. 1963-tól szakkört vezetett Budapesten a XVI.

Szabó Gábor a műtermében

kerületi Úttörőházban. 1975-től képzőművészeti szakkört vezet Rákospalotán. 1967-ben a Siklói szimpozion alapító és vezetőségi tagja. 1967–1971 között a Fiatal Művészek Stúdiójának vezetőségi tagja. 1992–1993, valamint 1995–1997 között a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége (MKISZ) Szobrász Szakosztályának vezetőségi tagja. 1996-tól a Freuenzen Európai Művészeti Tömörülés Magyarországi Egyesületének elnöke. 1997-től a Százados úti Művésztelep Egyesület elnöke. 1963 óta foglalkozik művészetpedagógiával, több mint 20 éve vezeti Zánkán a Gyermekgaléria szobrász programját. Alapítója és vezetője a Diákiennáléknak. Szabó Gábor kispasztikákat, domborműveket, érmekeket készít változatos anyagmegmunkálással (bronz, kő, fa, samott), az alkalmazott szobrászati technikák között domináns a mintázás, illetve az öntés. Alkotásai klasszikus szobrászati témák megidézői. Művei harmonikus formaalakítású, finoman megmunkált felületekkel kidolgozott, kiegyensúlyozott kompozíciók. A szobrászat az a művészet, mely a formákat a fény és árnyék játékában jeleníti meg. Szabó Gábort és édesapját személyesen ismertem, ismerem. Gáborral egy időben együtt tevékenykedtünk a XVI. kerületi Corvin Művész Klubban. Rendszeresen részt vettünk a kerületi Őszi Tárlatokon. Megfordultam a Százados úti műtermében is. Ő is nagyszerűen lovagol, mint az édesapja is egykor. Legendások a lófejeket ábrázoló szobrai.

Egyéni kiállításai (válogatás): 1970 – Madách Színház (Budapest); 1973 – Stúdió Galéria (Budapest); 1974, 1983 – Medgyessy Terem (Hódmezővásárhely); 1975 – Palotai Tárlat (Budapest); 1976 – Csepel Galéria; 1978 – Thermál Galéria (Budapest); 1978, 1983 – Városi Művelődési Központ (Nyíregyháza); 1979 – Paál László Terem (Budapest); 1980 – Riga (Szovjetunió); 1982 – Magyar Intézet (Szófia); 1983 – Bolgár Kultúra Háza (Budapest); 1985 – Művelődési Ház (Csákvár); 1986 – Vármúzeum (Siklós); 1991 – Madách Művelődési Központ (Vác); 1992 – Gárdonyi Galéria (Dunakeszi), Új-Delhi; 1993 – Vármúzeum (Simontornya), Józsefvárosi Művelődési Ház; 1994 – Külvárosi Szalon (Budapest); 1999 – Nemzeti Tankönyvkiadó Galéria (Budapest), Hotel Hilton.

Csoportos kiállításai (válogatás): 1977–1999 – I–XII. Országos Éremművészeti Biennále (Sopron); FIDEM kiállítások; Vásárhelyi Őszi Tárlatok; Arcok és Sorsok Országos Portré Biennálék (Hatvani Galéria).

Művei közgyűjteményekben: Állami Múzeum (Riga); Éremműzeum (Mihajlovgrád); Jósza András Múzeum (Nyíregyháza); Királyi Éremtár (Stockholm); Magyar Nemzeti Galéria; Magyar Nemzeti Múzeum; Nemzeti Múzeum (Koppenhága); Tornyai János Múzeum (Hódmezővásárhely).

Köztéri alkotásai: Szántó Kovács János (mellszobor, 1964, Hódmezővásárhely); Fekvő szarvas (1966, Forráskút); Izsó Miklós (márvány mellszobor, 1968, Izsófalva); Fényi Gyula (kő mellszobor, 1970, Kalocsa); dr. Darnay Béla (plakett, 1970, Zirc); Mohácsi Jenő (dombormű, 1971, Mohács); Fiú hallal (1971, Jánoshalma); Jurinovits Miklós-emlékkő (1978, Bástya); Sellő (bronzszobor, 1982, Budapest, III. ker.); Gábor Móric-emléktábla (1989, Budapest, Százados úti Művésztelep); dr. Frantisek Radac (bronz dombormű, 1989, Bártfa); Batthyány Lajos (bronz mellszobor, 1993, Pápa); Szőnyi István (bronz dombormű, 1995, Budapest); Mathias Rex (samott relief, 1996, Budapest); II. világháború áldozatainak emlékműve (kő, bronz, 1997, Nemesvámos); dr. Rózsay (márvány, bronz emléktábla, 1997, Budapest); Apsaras (fa, 1997, Achenkirch); Magyar Millennium (bronz dombormű, 2000, Nemesvámos).

Forrás: Kortárs Magyar Művészeti Lexikon. Enciklopédia Kiadó, Budapest, 2001.